

3 (Sem-1/CBCS) SKT-HC 2

2022

SANSKRIT

(Honours)

Paper : SKT-HC-1026

(Critical Survey of Sanskrit Literature)

Full Marks : 80

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

UNIT—I

(Vedic Literature)

(Marks : 15)

1. Answer any *three* of the following questions :

1×3=3

निम्नलिखितानां त्रयाणां प्रश्नानाम् उत्तरं देयम्—

(a) Who is the author of *Nirukta*?

निरुक्तस्य कर्ता कः?

(b) *Rgveda* has three *Brāhmaṇas*.

(Write True or False)

ऋग्वेदस्य त्रिसंख्यकानि ब्राह्मणानि सन्ति।

(शुद्धम् अशुद्धं वा लिखत)

(c) Who is the officiating priest of the *Sāmaveda*?

सामवेदस्य पुरोहितः कः?

(d) What is denoted by the term 'त्रयी'?

'त्रयी' इति शब्देन किं बोध्यते?

(e) *Vedāṅgas* are eight in number.

(Write True or False)

अष्टसंख्यकानि वेदांगानि भवन्ति।

(शुद्धम् अशुद्धं वा लिखत)

2. Answer any *one* of the following questions : 2

निम्नलिखितानां एकस्य प्रश्नस्य उत्तरं देयम्—

(a) What is the meaning of the term *Upaniṣad*?

'उपनिषद्'-शब्दस्य कोऽर्थः?

(b) Name the *Āraṇyakas* pertaining to the *Sāmaveda*.

सामवेदस्य आरण्यकानां नामानि लिखत।

(c) Explain the term 'Veda' in brief.

'वेद'पदस्य संक्षिप्तव्याख्या देया।

(3)

3. Answer any one of the following questions : 10

अधोलिखितयोः प्रश्नयोः एकस्य उत्तरं देयम्—

(a) Write a note on the *Atharvaveda*.

अथर्ववेदस्योपरि एका टिप्पणी लेखनीया।

(b) Prepare a note on the subject matter of the *Āraṇyaka* literature.

आरण्यकसाहित्यस्य विषयमधिकृत्य एको निबन्धः प्रस्तूयताम्।

UNIT—II

(*Rāmāyaṇa*)

(Marks : 15)

4. Answer any three of the following questions :

1×3=3

निम्नलिखितानां त्रयाणां प्रश्नानाम् उत्तरं देयम्—

(a) *Yuddhakāṇḍa* is an appended book of the *Rāmāyaṇa*.

(Write True or False)

युद्धकाण्डं रामायणस्य एकं प्रक्षिप्तं काण्डं भवति।

(शुद्धम् अशुद्धं वा लिखत)

(b) Who was Vāli?

वालि को आसीत्?

(c) Who sang the story of the *Rāmāyaṇa* in the court of Rāma?

रामस्य राजसभायां 'रामायणं' केन गीयते?

(d) In which Yuga Rāma was born?

कस्मिन् युगे रामस्य जन्मोऽभवत्?

(e) Who is famous as Ādikavi?

आदिकविरूपेण कः प्रसिद्धः?

5. Answer any one of the following questions : 2

अधोलिखितयोः एकस्य प्रश्नस्य उत्तरं देयम्—

(a) What is the meaning of the title, 'रामायण'?

'रामायण' इति शीर्षकस्य कोऽर्थः ?

(b) Write the names of two dramas written by Bhavabhūti where the influence of the *Rāmāyaṇa* is found.

भवभूतिविरचितस्य नाटकद्वयस्य नाम लिखत यत्र रामायणस्य प्रभावः परिलक्षितं भवति।

6. Answer any two of the following questions : $5 \times 2 = 10$

अधोलिखितानां द्वयोः प्रश्नयोः उत्तरं देयम्—

(a) Write down the summary of any one of the Kāṇḍas of the *Rāmāyaṇa* briefly.

रामायणस्य कश्चन काण्डस्य एकस्य सारांशः संक्षेपतः लेखनीयः।

(b) Discuss the *Rāmāyaṇa* as an *Ādikāvya*.

आदिकाव्यरूपेण 'रामायणम्' उपवर्ण्यताम्।

(c) Discuss briefly the cultural significance of the *Rāmāyaṇa*.

रामायणस्य सांस्कृतिक-वैशिष्ट्यं संक्षेपेण उपवर्ण्यताम्।

(d) Write a note on any one of the dramas of *Bhāsa* which is based on the *Rāmāyaṇa*.

रामायणस्योपरि विरचितस्य भासस्य कश्चन एकस्य नाटकस्य विषये एको निबन्धः लेखनीयः।

UNIT—III

(*Mahābhārata*)

(Marks : 15)

7. Answer any three of the following questions :

$1 \times 3 = 3$

अधोलिखितानां त्रयाणां प्रश्नानाम् उत्तरं देयम्—

(a) How many Chapters are there in the *Mahābhārata*?

महाभारते कतिसंख्यकाः अध्यायाः सन्तिः?

- (b) Name the supplementary book of the *Mahābhārata*.

महाभारतस्य खिलपर्वस्य नाम लिखत।

- (c) _____ drama of श्रीहर्ष is based on the *Mahābhārata*.

(Fill in the blank)

श्रीहर्षस्य _____ नाटकं महाभारताश्रितम्।

(रिक्तस्थानं पूर्यत)

- (d) Which Parvan of the *Mahābhārata* is the *Gītā* a part of?

‘गीता’ महाभारतस्य कस्य पर्वस्य अंशो भवति?

- (e) The drama, *Dūtavākya* is based on the *Mahābhārata*.

(Write True or False)

‘दूतवाक्यं’ नाटकं महाभारताश्रितम् भवति।

(शुद्धम् अशुद्धं वा लिखत)

- (f) _____ was the mother of Bhīṣma.

(Fill in the blank)

_____ भीष्मस्य माता आसीत्।

(रिक्तस्थानं पूर्यत)

8. Answer any one of the following questions : 2

अधोलिखितयोः एकस्य प्रश्नस्य उत्तरं देयम्—

(a) Name the three stages of the *Mahābhārata*. Mention the number of verses each of them contain.

महाभारतस्य स्तरत्रयाणां नामानि लिखत। प्रत्येकस्तरस्य श्लोकसंख्याम् उल्लेखं कुरु।

(b) What is the significance of the *Sabhā Parvan*?

सभापर्वस्य वैशिष्ट्यं किमस्ति?

9. Write any one of the following questions : 10

अधोलिखितानां एकस्य प्रश्नस्य उत्तरं देयम्—

(a) Write a note on the *Mahākāvya*s which are based on the *Mahābhārata*.

महाभारताश्रितानां महाकाव्यानाम् उपरि एका टिप्पणी लेखनीया।

(b) Between the *Rāmāyaṇa* and the *Mahābhārata* which one is earlier? Discuss with proper justification.

रामायणमहाभारतयोः मध्ये प्राचीनतरः कः? सयुक्तिकम् आलोच्यताम्।

(c) “यन्नेहास्ति न तद् क्वचित्”—Describe elaborately.

“यन्नेहास्ति न तद् क्वचित्”—सविस्तरं व्याख्यायताम्।

UNIT—IV

(Purāṇas)

(Marks : 15)

10. Answer any one of the following questions : 1

निम्नलिखितयोः एकस्य प्रश्नस्य उत्तरं देयम्—

(a) *Agnipurāṇa* is a Sāttvika/Rājasika/Tāmasika Purāṇa.

(Choose the correct answer)

‘अग्निपुराणं’ (सात्त्विकं/राजसिकं/तामसिकं) पुराणं भवति।

(शुद्धम् उत्तरं देयम्)

(b) How many Upapurāṇas are there?

कतिसंख्यकानि उपपुराणानि भवन्ति?

11. Answer any two of the following questions :

2×2=4

निम्नलिखितानां द्वयोः प्रश्नयोः उत्तरं देयम्—

(a) Which deity is being eulogized in the Sāttvika Purāṇas? Name one Sāttvika Purāṇa.

सात्त्विकपुराणे कस्य देवतायाः स्तुतिः भवति? एकस्य सात्त्विकपुराणस्य नाम लिखत।

(b) Define *Purāṇa*.

पुराणस्य संज्ञा देया।

(c) Name six *Mahāpurāṇas*.

षट्संख्यकानां महापुराणानां नामानि लिखत।

12. Answer any two of the following questions :

5×2=10

निम्नलिखितानां द्वयोः प्रश्नयोः उत्तरं देयम्—

(a) Write a short note on the *Bhāgavata-purāṇa*.

भागवतपुराणस्योपरि एकः संक्षिप्तनिबन्धः लेखनीयः।

(b) “पुराणं पञ्चलक्षणम्”—Describe the statement.

“पुराणं पञ्चलक्षणम्”—इति उक्तेः व्याख्यां कुरु।

(c) Discuss the historical importance of the *Kālikāpurāṇa*.

कालिकापुराणस्य ऐतिहासिक-वैशिष्ट्यम् आलोच्यताम्।

(d) Discuss the significance of the *Śivapurāṇa* as a *Tāmasika Purāṇa*.

तामसिकपुराणरूपेण शिवपुराणस्य वैशिष्ट्यम् आलोच्यताम्।

UNIT—V

(General Introduction to Vyākaraṇa, Darśana
and Sāhityaśāstra)

(Marks : 20)

13. Answer any two of the following questions :

10×2=20

अधोलिखितानां द्वयोः प्रश्नयोः उत्तरं देयम्—

(a) Discuss the salient features of Paṇinian Grammar.

पाणिनिव्याकरणस्य वैशिष्ट्यं सविस्तरम् विवेचनीयम्।

(b) Prepare a note on the Dhvani school of Indian poetics.

भारतीय-अलंकारशास्त्रस्य ध्वनिसम्प्रदायस्योपरि एको निबन्धः प्रस्तूयताम्।

(c) Discuss the basic principles of the Sāṃkhya Philosophy.

सांख्यदर्शनस्य मूलसिद्धान्ताः आलोचनीयाः।

(d) What is the meaning of the term 'Nāstika'?
Write a note on the Nāstika Schools of Indian Philosophy.

‘नास्तिक’शब्दस्य कोऽर्थः? भारतीय-दर्शनस्य नास्तिक-सम्प्रदायानाम् उपरि एको निबन्धो विरचनीयः।

(e) Write a note on the ‘Mahābhāṣya’ of Patañjali.

पतञ्जले: महाभाषस्योपरि एको निबन्धः विरचनीयः।

★ ★ ★